

Kansalaistutkijasta ympäristökansalaiseksi

Partiolaisten kokemuksia kansalaistieteestä rannalla

Mistä tutkimuksessa on kyse?

Tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisten partiolaisten kokemuksia kansalaistieteeseen osallistumisesta ja heidän käsityksiään partiolaisesta ympäristökansalaisena. Tutkimus pohtii, miten ja missä määrin kansalaistieteeseen osallistuminen kytkeytyy lapsen kokemuksiin omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Aineistona toimivat 10–14-vuotiaiden partiolaisten piirrokset ja ryhmähaastattelut sekä aikuisten partiojohtajien haastattelut. Tutkimukseen osallistui 49 lasta ja 10 aikuista.

Ennen haastattelua osallistujat osallistuivat SPARKA-kansalaistiedeprojektiin vesistöjen rannoilla. Osallistuneet lapset piirsivät ryhmähaastattelun aikana kuvia partiolaisista tutkimassa rantaa sekä partiolaisesta ympäristösankarina ja kertoivat näistä kuvista. Aikuisten haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina.

Voidaan sudenpennuille kertoa että kun me tehdään [...] niin sitten tiedemiehet pystyy tekemään asioita [...], että autetaan niitä tiedemiehiä ja tutkijoita.
Eetu, partiojohtaja

Ympäristökansalaisuus ja kansalaistiede

Ympäristökansalaisuuteen kasvamista pidetään ympäristökasvatuksen keskeisenä tavoitteena (Berkowitz, Ford & Brewer, 2005).

Ympäristökansalaisuuteen käsitteenä liittyy ympäristökeskeinen näkökulma ja ei-kansallinen kansalaisuuskäsitys, jossa kansalaisuus ilmenee globaalina tai yksilön toiminnan politisoimisena (Dobson & Bell, 2006).

Kansalaistiede puolestaan tarkoittaa kansalaisten ja tutkijoiden yhteistyötä, jossa kansalaisilla on merkittävä rooli uuden tiedon tuottamisessa, tuloksena saadaan aitoa tutkimusta ja sekä tutkijat että kansalaiset hyötyvät tästä yhteistyöstä (Robinson ym., 2018).

Kansalaistiedeprojektiin osallistuminen voi olla luonteva osa ympäristökasvatuksellista toimintaa, mutta missä määrin se tukee ympäristökansalaisuuteen kasvamista? Sitä pohditaan tässä tutkimuksessa.

Sillä [ympäristösankarilla] on tuommoinen hymyilevä ilme, koska [...] kun se laittaa roskia roskeen niin se vähän niinku pelastaa [maailman].
Lumi, 12

Kirjallisuutta:

Berkowitz, Alan R., Ford, Mary E. & Brewer, Carol A. 2009 [2005]. A framework for integrating ecological literacy, civics literacy, and environmental citizenship in environmental education. Teoksessa Edward Johnsson & Michael Mappin (toim.), Environmental Education and Advocacy Changing Perspectives of Ecology and Education, 227–266. Cambridge: Cambridge University Press.

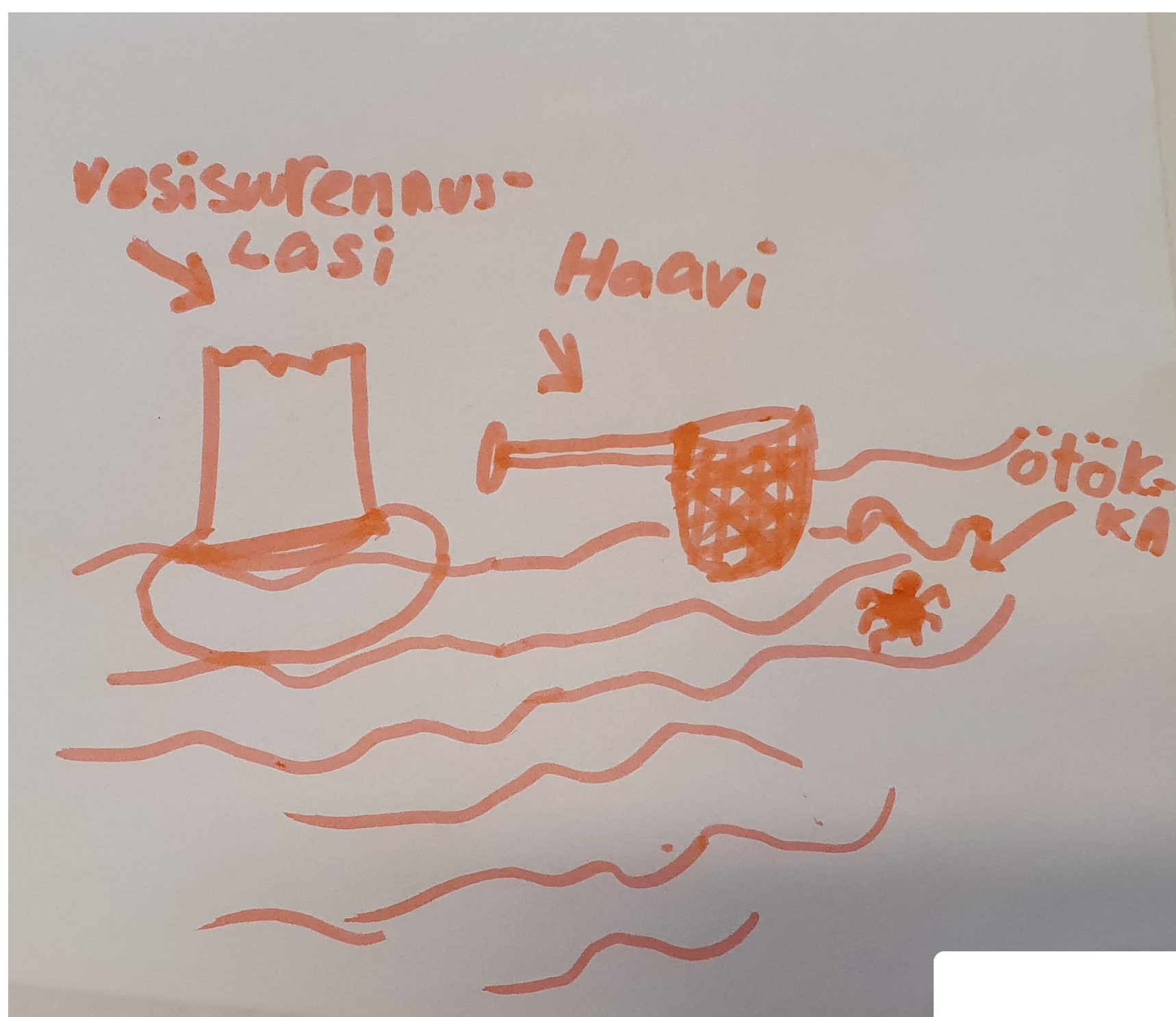
Dobson, Andrew & Bell, Derek (toim.) 2006. Environmental citizenship. Massachusetts Institute of Technology.

Robinson, L. D., Cawthray, J. L., West, S. E., Bonn, A., & Ansine, J. (2018). Ten principles of citizen science. In *Citizen science: Innovation in open science, society and policy* (pp. 27–40). UCL Press.

Havaintoja kansalaistieteen merkityksestä

Alustavien tulosten mukaan lasten mielikuvissa tärkeää on luonnon tutkiminen sinänsä, kun taas aikuiset partiojohtajat korostavat kansalaistieteen yhteiskunnallista ulottuvuutta. Lapset kertovat tutkimisen olevan hauskaa ja innostavaa. Mieleen ovat jääneet erityisesti tutkimusvälineet, tehdyt havainnot sekä ylipäättään elämyksellinen tekeminen.

Havaintojen ilmoittaminen eteenpäin ammattitutkijoille sen sijaan puhutteli aikuisia partiojohtajia. He korostivat, että partio-ohjelmaan kuuluu aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamisen, ja pitivät kansalaishavainnointia tätä tavoitetta tukevana toimintana. Partiojohtajat kiittelivät, että tällaiseen toimintaan on helppo osallistua ja innostaa lapsia.

Mä piirsin ton vesikiikarin ja sitten ton haavin ja ton ötökän. [...] Se vesikiikari oli kiinnostava.

Maria, 12

Me tutkittiin niitä roskia ja sieltä löytyi 17 roskaa!
Leevi, 11

Partiolainen ympäristösankarina

Ympäristötoiminnan muodoista lasten vastauksissa korostuvat roskien kerääminen ja muut arjen pienet teot. Partiolaisuuteen kuuluu osallistujien mukaan myös valppaus ja valmius toimia tarvittaessa, mutta ympäristöaktiivismin keinoja kuvataan vain harvoin. Luonnon puolesta toimiminen kuitenkin tuntuu hyvältä!

Merkittävä havainto aikuisten vastauksissa on, että kansalaistieteeseen kannustaminen kiinnostaa myös niitä partiojohtajia, joita ympäristöaktiivismin kannustaminen ei yleensä puhuttele. Tämä avaa mahdollisuuden laajentaa ympäristökansalaisuuteen kasvattavien aikuisten joukkoa.

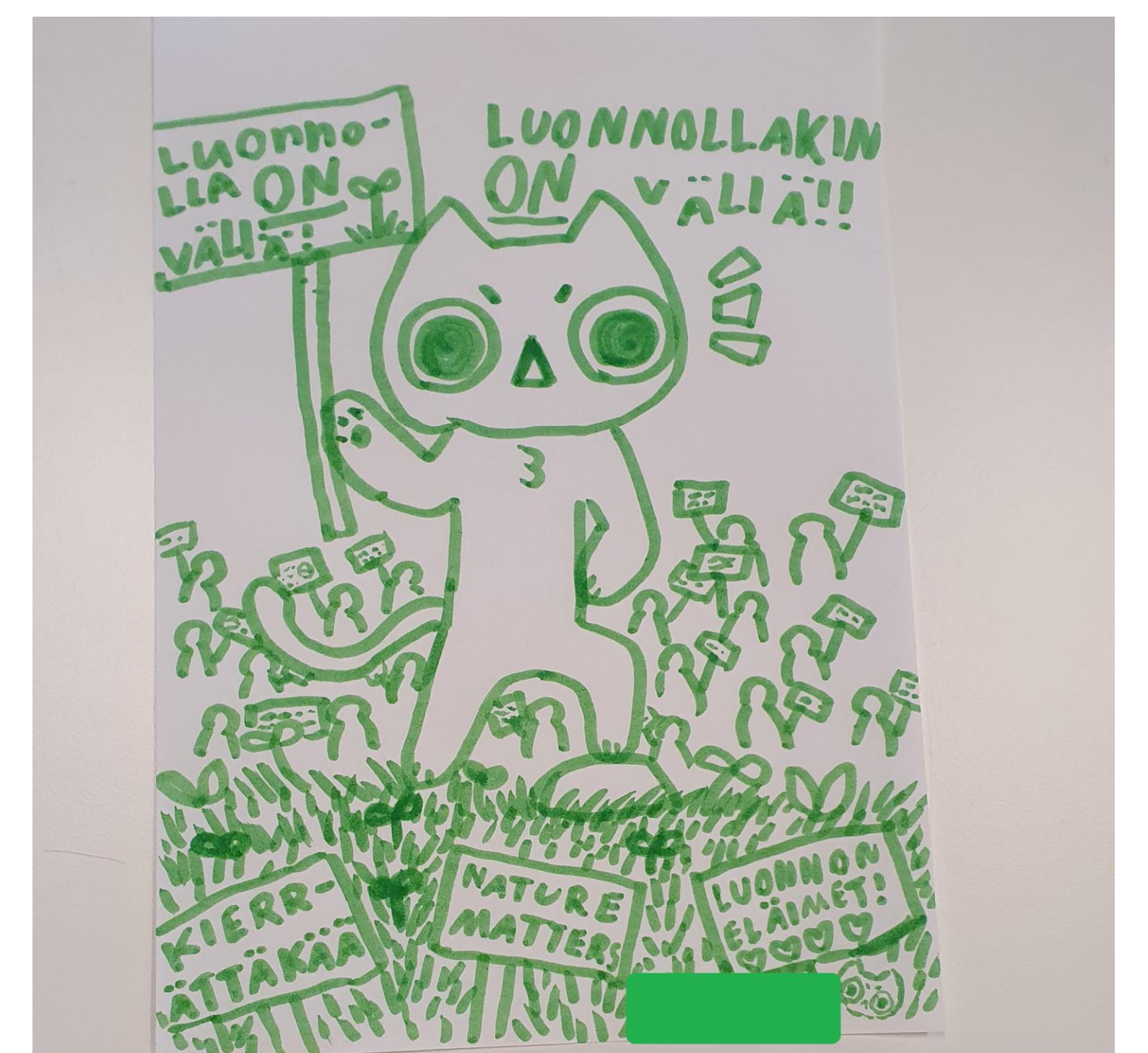
Mun mielestä se oli niin hyvä tunne, kun löytää.
Fanni, 14

Tää ei roskaa, vaan se laittaa ne roskat tuonne roskikseen. Ja sitten tää ei kaada niitä sen likasia vesiä, [...] veteen vaan se laittaa ne johonki puun juurelle. [...] Ja sitten mä piirsin tänne vielä sen sankaripartiolaisen, joka on tosi ympäristöystävällinen ja ei saastuta luontoa.
Eevi, 12

Täs on jotain tyyppejä, jotka dumpkaa myrkkyä mereen, koska on liian kallista laittaa ne pois hyvällä tavalla. Ja tää partiolainen on soittamassa poliisit.
Anton, 11

Se osottaa mieltä [...] Se on semmonen sankari, koska se osottaa, että luonnolla on väliä.
Fanni, 14

Partiossa olisi kiva aina tehdä asioita silleen, että niillä on oikeasti jotain merkitystä. [...] Tää on semmoinen päivän hyvä työ, että voidaan tehdä näitä havaintoja.
Johanna, partiojohtaja

Lisätietoja:

Essi Aarnio-Linnanvuori
yliopistonlehtori
Tampereen yliopisto
essi.aarnio-linnanvuori@tuni.fi